

Beredskapsplan vid fynd av positivt trikinprov i djur från Sverige

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Läs om den beredskapsplan som varje land i EU måste ha med åtgärder som ska vidtas vid ett positivt trikinprov.

Beredskapsplan vid fynd av positivt trikinprov

Varje medlemsstat ska ha en beredskapsplan som beskriver de åtgärder som ska vidtas vid ett positivt trikinprov. Se artikel 7 i förordning (EU) 2015/1375. Denna beredskapsplan har utarbetats efter samråd med Jordbruksverket, SVA och länsstyrelserna.

Beredskapsplanen ska innehålla uppgifter om:

- spårbarheten hos smittade slaktkroppar eller delar därav som innehåller muskelvävnad,
- åtgärder för hantering av smittade slaktkroppar och delar därav,
- undersökning av smittkällan och eventuell spridning bland vilda djur,
- eventuella åtgärder som ska vidtas på detaljhandels- eller konsumentnivå,
- åtgärder som ska vidtas om den smittade slaktkroppen inte kan identifieras på slakteriet,
- fastställande av vilken trikinart det rör sig om.

Krav på spårbarhet vid slakterier och vid ackrediterade laboratorier

Livsmedelsverket ansvarar för spårbarheten vid slakterier och vilthanteringsanläggningar medan SWEDAC ansvarar för spårbarheten på de ackrediterade laboratorierna.

I övrigt gäller:

- Djuridentifiering: Djur ska märkas med en unik kod så att slaktkroppen och dess delar kan spåras tillbaka till ursprunget, om testet är positivt.
- Rutiner för uttagande av prover för att säkerställa spårbarhet: Prover ska vara märkt på sådant sätt att det kan särskiljas från andra prover och möjliggör identifiering av djurkroppen och dess delar för vidare spårning tillbaka till ursprungsbesättning.

Laboratoriets ansvar och Livsmedelsverkets informationsskyldighet

Vid fynd av trikiner eller fynd av nematodlarv, som kan misstänkas vara av trikinart, ska laboratoriet omgående meddela officiell veterinär (OV) på aktuellt slakteri som i sin tur kontaktar Område kontroll på Livsmedelsverket. Ansvarig på Livsmedelsverket kontaktar Jordbruksverket och länsstyrelsen och informerar dem om misstanken.

Vid fynd av trikiner eller fynd av nematodlarv som kan misstänkas vara av trikinart i vilt ska laboratoriet omgående meddela den officiella veterinären (OV) vid vilthanteringsanläggningen eller jägaren i de fall kroppen inte hanteras på en vilthanteringsanläggning. I båda fallen ska laboratoriet kontakta SVA.

Det misstänkta provet ska hanteras enligt riktlinjer från SVA för påvisande av trikinlarver. Verifiering och artbestämning ska ske. Misstänkta trikinlarver ska förvaras i etylalkohol. Larver som är spiralformade eller ser ut som ett kommatecken bör under alla omständigheter förvaras i etylalkohol eller monteras på speciella mikroskopiska objektglas.

Samtliga positiva prover ska skickas till SVA (nationellt referenslaboratorium för trikiner) för att fastställa vilken trikinart det rör sig om.

Hantering på slakterier

Besättningar, från vilka det ingår grisar i den analysbatch som är misstänkt positiv, utpekas som misstänkta besättningar. Dessa besättningar ska identifieras av officiell veterinär (OV) vid slakteriet. Slaktkroppar och

andra delar som innehåller tvärstrimmig muskulatur från de slaktdjur som ingår i den misstänkta analysbatchen ska spärras under offentlig kontroll.

Nya prov samlas in från samtliga djur i motsvarande batcher av djur för analys av trikiner i överensstämmelse med det som redovisas i kapitel II.D.III i bilaga I till förordning (EU) 2015/1375. Identifiering av slaktkropp och smittade besättningar görs genom analys av proverna vid den utökade provtagningen.

Hantering på vilthanteringsanläggningar och jägares ansvar

Anläggningar där trikinbärande djur, exempelvis vildsvin och björn, har provtagits och där misstanke om trikinos föreligger ska kontaktas av laboratoriet. Ytterligare undersökningsmaterial ska tas ut för analys. Detsamma gäller privata jägare, som har skickat in positivt prov. Positiva slaktkroppar och andra delar som innehåller tvärstrimmig muskulatur ska destrueras om inte Jordbruksverket har beslutat om annan hantering. Nya prover ska samlas in från aktuell slaktkropp för analys av trikiner i överensstämmelse med det som redovisas i bilaga III till förordning (EU) 2015/1375.

Jordbruksverkets ansvar

Bevisat smittade besättningar kontrolleras av Jordbruksverket genom besök på plats för att utreda vilken eller vilka riskfaktorer som kan ha gett upphov till smitta, till exempel kontakt med vild fauna. Gnagare som fångas in på eller i närheten av den aktuella besättningen ska undersökas för trikiner som en del i smittskyddsutredningen.

Djurägaren åläggs att vidta åtgärder för att eliminera riskfaktorer, till exempel införa eller förbättra rutiner för skadedjursbekämpning, förhindra eller försvåra möjligheter till kontakt med vilda djur. Godkända serologiska metoder kan användas för att utreda en besättnings smittstatus.

Om det lokalt eller i större områden påvisas en ökning av antalet trikinfynd i den vilda faunan kan följande åtgärder vidtas:

- Om trikiner påvisas på vilda djur kan hållning av utegrisar begränsas eller förbjudas under en tid.
- Serologisk övervakning av svinbesättningar i området kan införas.
- Information till jägare och djurägare i området, eventuellt även intensifierad jakt för att undersöka vilda djur.
- Döda djur destrueras.
- Vid behov ökas övervakningen av den vilda faunan, detta beslutas av Jordbruksverket i samråd med SVA.

Notifiering till EU-kommissionen

Vid fynd av positiva prov där det finns risk för spridning av infekterat kött till andra länder ska Livsmedelsverket gå ut med ett meddelande via RASFF.

Senast uppdaterad 17 oktober 2022 Ansvarig grupp OK_KS